

destrămării iluziilor, a minciunilor asupra caracterului, stării morale, asupra aspirațiilor meschine, conformismelor, automatismelor de gândire, lășității soților lor.

Și iată că tocmai acești oameni nu rezistă tentației (care probabil, din fericire, există undeva în străfundurile sufletului lor) de a se prinde într-un joc al confesiunilor. Ce-au făcut de atunci, din acel moment în care s-au despărțit pentru a merge la război — într-un grup compact de prieteni, gravitând toți în jurul personalității celui mai dotat dintre ei, Sabur, poet și publicist?

Și iată că jocul sincerităților biografice alunecă spre „originea răului”. Cum anume s-au despărțit cei cinci de Sabur? Cine e vinovat de crima morală comisă față de acesta? Care dintre ei, neapărat unul — identificând o anumită criză de conștiință cu un act de trădare — a comis delațiunea care a dus la prăbușirea morală a lui Sabur? Suspicionarea e reciprocă; bănuielele planează pe rind asupra fiecăruia. Nici unul nu este în stare să-și demonstreze nevinovăția. Dar, ceea ce e mai grav, nici unul nu simte imperios aceasta ca pe o necesitate. Sînt dispuși să renunțe la întrebarea: „Cum poate omul să devină om?” Și să-l uite definitiv pe Sabur. Dar lucrul nu e posibil.

O întîmplare stupidă îi repune — la propriu, de data aceasta — în situația de care au încercat să facă abstracție, pe care au încercat să o nege. Jocul sustragerilor și asumărilor continuă o vreme. Dar va trebui să înceteze. Căci muntele Fuji este într-adevăr un lăcaș al adevărului. Natura exteroară — semn al celei interioare — reapare la sfîrșitul piesei pentru a-i determina să-și respecte propria lor esență. „Noi simțim oameni și în aceasta constă slăbiciunea noastră... să căutăm... să căutăm... adevărul” — spune Mabet.

Piesa lui Cinghiz Aitmatov și a lui Kaltai Muhamedjanov este tradusă în românește (într-o formă perfectibilă), de D. R. Popescu și Ștefan Bitan. Afinitățile electivă dintre autorul *Păsării Shakespeare* și cel al *Ascensiunii pe Fuji yama* sînt evidente. Asemănarea operelor dramatice — uluitoare.

Le e comun gustul pentru mister și spectacular, pentru lovitura de teatru — dezno-dămînt surprinzător. Le e comună și predilecția pentru personaje simboluri, care nu evoluează ci se dezvăluie. Le e comun patosul adevărului — afirmat chiar într-un univers de relativități.

Natalia Stancu-Atanasiu

MERIDIANE

Moscova:

Pregătiri repertoriale la Teatrul „Sovremennik”

Apropierea celei de a 30-a aniversări a Zilei Victoriei este, fără îndoială, evenimentul care marchează cel mai puternic viața teatrală sovietică în această primăvară.

Pentru această dată jubiliară, Teatrul „Sovremennik” din Moscova, de pildă, pregătește trei spectacole cu piese care surprind diferite etape ale războiului și felul în care oamenii cei mai obișnuiți în împrejurările cele ale luptei împotriva dușmanului au făcut adevărate acte de eroism.

Referindu-se la una din aceste piese, Galina Volcek, prim-regizor al Teatrului, într-un interviu, publicat în revista „Teatr” nr. 2/1975, subliniază: „Întrucît prezența creației lui Konstantin Simonov a devenit

parte integrantă a activității teatrului nostru, de îndată ce-am luat cunoștință de apariția romanului «20 de zile fără război», am și întrevăzut versiunea sa scenică. Și astfel s-a născut piesa *Însemnările lui Lopatin* — accentuez, piesa și nu dramatizarea romanului — despre locul artistului în război, al modului în care cele mai importante momente ale istoriei poporului se reflectă în conștiința unui scriitor. În procesul transpunerii scenice a spectacolului, Simonov a ajutat teatrul nu numai ca autor ci și cu inegalabila sa experiență de corespondent de război. Punerea în scenă a acestui spectacol va prileji debutul tinărului nostru regizor I. Raihelgauz”.

A doua piesă aparține lui Mihail Rostin, care și-a făcut în mod strălucit debutul ea dramaturg pe scena Teatrului „Sovremennik” cu piesa *Valentin și Valentina. Eșalonul* — acesta este titlul piesei, scrisă special pentru acest teatru — reconstituie dramatica poveste a unui transport în spatele frontului al familiilor muncitorilor unei impor-

taute uzine din Moscova. Pornind de la întâmplări reale, autorul înfățișează complicatele relații ale acestei "mici comunități de femei și copii, aflată în condiții excepționale, din care nu lipsește accentele tragice.

A treia lucrare din serie are și ea propria ei istorie, strins legată de istoria acestui teatru. Este piesa *Veșnic vii* de Rozov, cu reprezentarea căreia a luat naștere Teatrul

„Sovremennik“, acum 18 ani. Au jucat în acele spectacole, rînd pe rînd, mai toți actorii teatrului; acum va fi din nou prezentată, într-o versiune complex refăcută, pe care o vor interpreta, pe lângă actorii fondatori ai teatrului — P. Șerbacov, I. Doroșina, L. Tolmaceva — cei mai tineri membri ai colectivului: V. Raikin (finl), I. Bogatireva, M. Neeleva și alții.

Îcșii

După marele succes înregistrat cu Timon din Atena, Peter Brook se prezintă publicului parizian cu o nouă montare, *Îcșii*, realizată în aceleași ruine, destul de fabulos amenajate, din incinta vechiului teatru „Bouffes-du-Nord“. *Îcșii* relatează transformările reale și totodată fantastice, survenite în existența unui trib de vînători din Uganda, constrînși să devină agricultori, deoarece pămînturile lor au fost amenajate ca parc național. Spectacolul e construit pe baza unui scenariu adaptat după studiile antropologului englez Colin Turnbull și, firește, înglobează experiența regizorului Brook, care nu de mult a întreprins o îndelungată călătorie de studii în Africa.

șase premii în anul 1974, cel mai prestigios dintre ele, premiul Institutului American de Tehnologie Teatrală, revinându-i regizorului Harold Prince, pentru „combinația specială de curaj și experiență, în realizarea acestei prime producții ambientale“. Odissea lui Voltaire, pusă pe muzică de Leonard Bernstein, se reprezintă concomitent pe nouă scene, locuri de joc dispuse central, frontal și lateral, în sala de 1800 de locuri de la Broadway Theatre. Printre personaje, alături de Candide, Pangloss, Cunegonde etc., un rol important îl ocupă interpretul lui Voltaire, cîntărețul Louis Stadlen, cu funcție de prezentator și comper'al numeroaselor întâmplări ieșite din comun.

Partidului Comunist German, a cîștigat în anul 1971, împreună cu Dieter Forte (acesta pentru drama Martin Luther și Thomas Münzer) ex aequo, premiul revistei „Theater Heute“ pentru cea mai bună piesă a anului. Estetica teatrală a lui Kroetz se revendică, după spusele sale, „noului realism german“. Printre exponenții acestui „curent“ se numără cunoscuți dramaturgi ca Rainer Werner Fassbinder, Heinrich Henkel, Martin Sperr, Peter Hacks, Tankred Dorst, Heiner Müller, și, dincolo de toate deosebirile stilistice și structurale care îi marchează, cu toții sînt animați de același patos demascator în radiografierea unei societăți bolnave. Maria-Magdalena, spectacol creat în luna decembrie 1974, la T.R.R., reia, într-o viziune nouă, datele piesei cu același titlu, scrisă în 1844 de Fr. Hebbel, mutînd personajele și situațiile din cunoscuta dramă burgheză, în parametrii complexi ai lumii contemporane. O simplă transpunere în limbaj contemporan a unei opere din prima jumătate a sec. XIX? După declarațiile autorului: „o demonstrație a profundelor schimbări care au marcat burghesia germană de-alungul timpului, și o pledoarie pentru necesitatea unor schimbări sociale radicale.“

Maria-Magdalena

De un oarecare răsunset se bucură pe scena Teatrului Popular Romand din Elveția piesa Maria-Magdalena a scriitorului german Franz Xaver Kroetz. Tînărul, dar deja cunoscutul, dramaturg bavarez, are la activul său o duzină de scrieri dramatice inspirate din viața țărănilor și proletarilor din landul său natal, marcate de un adînc spirit protestatar, militant. F. X. Kroetz, membru al

Candide

Candide, pe Broadway. „Microbiu“ musicalului au contaminat și scrierea lui Voltaire; nici nu se putea altfel, de vreme ce Biblia, Shakespeare, Boccaccio, Cervantes și alți titani au fost adaptați cerințelor muzicii rock, pop, și folk. Spectacolul Candide, montat pe Broadway, a fost încununat cu

Citim în „Revista Institutului Internațional de Teatru” — numărul de toamnă/1974, două scrisori nesemnate, trimise din Chile. Reproducem principalele pasaje din aceste scrisori.

Iată prima scrisoare :

„După cum poate știți, la 27 noiembrie, au fost arestați opt actori. În momentul de față ei așteaptă hotărârea Procurorului Republicii, care încă mai reflectează asupra cazului lor, înainte de a face cunoscută pedeapsa ce le va fi dată. În același timp, noi știm că el a cerut o condamnare de 15 ani de închisoare pentru unica actriță arestată. Odată decise termenele condamnărilor, ele vor fi înaintate Consiliului de război care va ratifica, va spori sau va diminua pedepsele. Verdictul Consiliului de război va fi supus unui judecător militar. Acesta din urmă va lua decizia finală.

Știm că una din puținele șanse care le rămân prietenilor noștri este să obțină sprijin din alte țări. Și că singura șansă pentru a le veni în ajutor este de a convinge Consiliul de război, pe judecător sau însăși junta să comute pedepsele cu închisoarea în expulzarea din țară. Aceasta este singura lor speranță. (...) Și doar în acest fel vrem să-i ajutați. Vă rugăm, faceți ceva pentru ei, este singura lor speranță. Iată numele lor : Marcelo Romo, Hugo Medina, Ivan San Martin Negreta, Francisco Morales, Enrique Berrios Ortega, Guillermo Calm Rojo, Pedros Atias Munoz și Elsa Rudolphi Romani.

Cum vom afla pedepsele precum și data la care se va ține Consiliul de război, vom face tot pentru a vă ține la curent. Folosiți această informație cum veți crede că e mai bine. Trebuie să înțelegeți însă că situația aici e foarte grea. Știm că în ceea ce privește pedepsele se poate întâmpla orice. (...)

A doua scrisoare este propriu-zis o listă a celor arestați :

„Dragi colegi,

MARCELO ROMO — actor, absolvent al Școlii de teatru de pe lângă Universitatea Chiliană (1968). În 1964, primește titlul de cel mai bun actor al anului pentru interpretarea lui Romeo din Romeo și Julieta. A fost arestat la 27 noiembrie, transportat în diferite închisori, bătut și torturat. Se află încă în închisoare.

FRANCISCO MORALES — actor, absolvent al Teatrului Experimental al Universității catolice din Chile.

ELSA RUDOLPHI — actriță, absolventă din 1970 a Teatrului Experimental. A făcut parte din trupa „El Errante”. A fost arestată în noiembrie, bătută și umilită. În prezent se află la închisoarea „El Buen Pastor” din Santiago.

IVAN SAN MARTIN — tânăr actor, absolvent al Școlii de teatru a Universității chilene. Arestat în noiembrie, bătut.

PEDROS ATIAS — actor și întemeietor al trupei „Aleph”, care a participat anul trecut la Festivalul de la Nancy.

HUGO MEDINA — actor, absolvent al Școlii de teatru din Chile. Actor al trupei „Nuevo extremo” care funcționa la Teatrul Municipal din Santiago.

GUILLERMO CAHN — actor și cineast. Arestat în noiembrie, așteaptă să afle pedeapsa decretată de Consiliul de război.

Astăzi, noi nume apar pe această lungă listă. Nu avem știri precise despre soarta unora dintre prietenii noștri care, în cel mai bun caz, sînt doar întemnițați.

Iată numele lor :

GUILLERMO NANEZ — scenograf și profesor de scenografie la Școala de teatru, care pînă la 11 septembrie se numea „Detuch”.

ENRIQUE NORAMBUENO — compozitor și cîntăreț popular, directorul ansamblului muzical „Los Curacas” și membru al C.C. al Partidului Socialist din Chile.

LUIS ARENAS — Tânăr actor care lucra la formarea trupelor artistice populare.

IGOR CANTILLANA — Actor format la „Detuch” și care făcea parte din trupa „Nuevo Extremo”.